СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.
Рік LIV. Ч. 156. Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 10. серпня 1946. No. 156. New York and Jersey City, Saturday, August 10, 1946. Vol. LIV
ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ БИЛ В СПРАВІ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ВІДПРАВИ

Президент Труман підписав уже законопроект, який признача $2,431,708,000 на кінцеву відправу давним і теперішнім американським воякам і воячкам, однаково, як старшинам, так і рядовикам. Закон передбачає ще окремі винагороди для інвалідів. Більша частина цеї відправи буде виплачена в державних бондах.

УКРАЇНОЖЕРНА ПРОПАГАНДА В УНРРА.

Центральний Еміґраційний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС), розіслав з Мюнхен, Німеччина, дві статті, в яких представлено, як комуністичні елементи, що повпихались до УНРРА, роблять перешкоди, щоб українське студентство, навіть включно з тими студентами, що сиділи в німецьких концентраційних таборах, не діставали допомоги на дальші студії. Пишеться, що, наприклад, в Мюнхені 500 українських студентів не одержують уже від двох місяців ніяких харчів ні нічого іншого від УНРРА. Всі інтервенції в цій справі, пишеться далі, губляться в лябіринтах канцелярщини, „хоч нам всюди признають рацію, що з нами поступають неполюдськи". Тому саме студентство звертається до американсько-українських установ і просить їх інтервенювати в цій справі. Замітне, що американська окупаційна влада ставиться прихильно до прохань українського студентства

ЧУЖОЗЕМНИЙ ПОЛІЦІЙСЬКИЙ ЛЕҐІОН.

„Правда" з 6. червня подає повідомлення аґенції ТАСС за кореспондентом „Таймса" з Герфорду, що в англійській окупаційній зоні Німеччини орґанізується чужоземний поліційський леґіон, в який „между прочим" затягаються поляки, прибалтиці і югослави, які рішились „невозвращаться на родіну". Салдати цього леґіону, пишеться в кореспонденції,носитимуть сині уніформи, будуть озброєні автоматичними пістолями і їх будуть вишколювати англійські підстаршини.

„КУТОК УКРАЇНИ В КАНАДІ".

Під таким наголовком появилася стаття про українських переселенців в Канаді в бельгійськім ілюстрованім журналі „Стоп" в числі 63, з дня 7. липня б. р. До статті додано 12 цікавих ілюстрацій, взятих правдоподібно з української фільми. Крім цього поміщено ще чотири переклади з української поезії, в цьому по одному віршові Лесі Українки і Т. Шевченка.

До українських журналістів в Совєтах

Перший Зїзд Українських Журналістів - Еміґрантів в західній Німеччині звернувся, як звідомляє УПС, до підсовєтських журналістів з листом, з якого передаємо таке:

„Ще кілька років тому, ми разом з вами дихали одним повітрям, разом переживали траґічну долю нашого народу. Силою одірвані від вас ми не захотіли повернутися назад не тому, що для нас є байдужа доля рідної землі, а тому, що ми, як напевно й ви, переконані, що за обставин страшного терору й панування московського державного капіталу ми не спроможемося використати могутню силу слова для здійснення нашої спільної мети — створення справді незалежної ні від кого, керованої суверенним українським народом Самостійної Української Держави.

„Ми разом з вами бачили, як відбулося страшне, нечуване ще в історії ошуканство й злочинство: московський імперіялізм, руками контрреволюційного большевизму, знову загнав нашу звільнену підчас революції націю в одвічну тюрму народів — Російську Імперію, що зветься тепер СССР. Цього ніколи не сталосяб, якби імперіялістична Москва тільки голою силою спробувала була ліквідувати нашу державність. Але вона те зробила не заперечуючи формально нашої державности, а міняючи тільки її соціяльну суть, втягаючи народні маси в революцію, що, як обіцяли большевики, мала принести цілковите соціяльне й національне розкріпощення України.

„Щож ми дістали насправді? Панування над Україною нової імперіялістичної Москви, яка замісць старого поневолення України створила нове і заміць поміщицько-капіталістичного рабства запровадила ще страшніше закріпачення народніх мас брутальним чоботом сталінського державного капіталізму...

„Тепер ми спостерігаємо цілковиту капітуляцію ідеї революції перед російським імперіялізмом. Невжеж ви, наші брати, можете без огиди й жаху дивитись в який блюзнірський спосіб Москва наплюжить імя великого борця за волю України, нашого гетьмана Мазепи, оспіваного найпередовішими й найреволюційнішими поетами і мистцями людства і накидає українському народові в визволителі ката України, московського царя Петра І., що, як казав великий кобзар Шевченко, „розпинав нашу Україну".

„Брати наші! Через простори і кордони звертаємось до вас з палким закликом. Допомагайте визвольній боротьбі нашого замученого й сплюндрованого краю. Ставайте на службу тих сил, які чинять опір московському державно - капіталістичному рабству".

ЗАПРОШУЄ ЛЯ ҐВАРДІЮ В УКРАЇНУ.

„Монтлі Рівю" за липень, видаваний заходами УНРРА в Вашинґтоні, доносить, що Д. Мануїльський, міністер заграничних справ УССР, запросив головного директора УНРРА, Фіорелю Ля Ґвардію, відвідати Україну. При цьому згадується, що Місія УНРРА, що була весною в Україні, відвідала шість промислових українських міст і переконалася, що вони знищені майже на 100%. Тими містами є: Дніпропетровськ, Дніпрострой, Запоріжжя, Одеса, Харків і Київ.

ЯК ІНФОРМУЮТЬ?

Так звана „Пресова Обслуга Всесловянського Комітету в Москві", що то надсилає до Америки різні пропаґандні речі для баламучення американців словянського походження, переслала статтю „До 300-річчя Львівського Ставропігіону". Статтю, яку мав написати якийсь Василь Ваврик, співробітник Львівського історичного музею, передрукували большевицькі У. Щ. Вісті. У цій статті читаємо таке:

„Членами Ставропігіону були в більшості міщани, ремісники та робітники, кравці, шевці, шкірники, ковалі, купці. Крім руських і українців в ньому членами були русини та греки". Ось такими „інформаціями" обслугує тепер Кремль американських словян, а ступайки з У. Щ. Вістей це друкують.

СОВЄТСЬКА ОБСТРУКЦІЯ СПИНЯЄ ПРАЦЮ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

На нарадах Мирової Конференції в Парижі, дня 8-го серпня, піддано під голосування ухвалену вже Комітетом Правил пропозицію, щоби справи, прийняті більшостю голосів переходили автоматично як рекомендація до вирішення Радою Міністрів Закордонних Справ. В хвилині, як предсідник Конференції, французький президент Бідо, збирався обраховувати кількість піднесених на знак згоди рук, на салю увійшов совєтський представник Молотов, а діставши на домагання голос заявив, що Совєтський Союз не може погодитися на пропозицію звичайної більшости голосів. Домагання Молотова піддержав представник Югославії Едвард Карделдж, а на черговій сесії мають в цій справі говорити ще представники Совєтської України та Білорусі. Секретар стейту Бирнс зайняв покищо у цій совєтській обструкції вичікуюче становище.

В ДОПОМОГУ СТУДЕНТАМ І НАУКОВЦЯМ.

В Парижі засновано „Українське Академічне Допомогове Товариство в Франції". Установчі збори відбулись 13. травня 1946. Про завдання Товариства реферував проф. А. Шульгин. Ці завдання такі: Дбати про українське студентство, допомагати українським науковцям, вступати в зносини із подібними установами, українськими і чужинецькими, і взагалі підпирати українську науку і вищу освіту молоді. Головою Товариства обрано д-ра Юрія Русова, а генеральною секретаркою п-нює А. Ковальську. Д-р Русов саме на днях прибув разом здружиною до Злучених Держав. Товариство просить українську пресу про згадку про його існування, а громадянство й організації про матеріяльне попертя та навязання з ним звязку. Адреса така: Entroiade Academique — 13 Rue Taine, Paris XII., France.

ПРО ГОЛГОФТУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

На повищу тему помістив Дж. С. Винсент знамениту статтю в тижневику „Амеріка" з дня 10. серпня 1946. Зачинається вона словами, що „Христові Страсти продовжуються...".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

КОНФЛІКТ ДВОХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

По великій бурі малий дощ. Так міг би сказати читач американських газет, що одного дня вичитував на перших сторінках цих газет великими буквами про велику хрію на Мировій Конференції в Парижі, а другого дня, що — все спокійно.

Як-жеж є у дійсності?

Це, що сталося в Парижі й викликало гостру виміну слів між секретарем Бирнсом і совєтським міністром закордонних справ Молотовом, не є нічим несподіваним і хвилевим, а тільки вислідом конфлікту, який існував і досі існує. Так пояснює це американський кореспондент Лодвел Дені, що пише про це з Парижа. Дені підкресляє, що цілком певно Бирнс і Молотов подадуть собі руки і будуть з собою балакати, навіть весело усміхаючись, а фотографи це возьмуть на картину і пустять у світ на знак, що вони вже помирились і далі співпрацюють. Та ледви чи так є і буде. Справжня співпраця, пише Дені, булаб між ними можлива тільки тоді, якщоб росіяни змінили свою політику і свої методи, а тяжко надіятись, щоб таке могло статись. Це не конфлікт між двома особами, підкресляє Дені, але страшний і справжній конфлікт, який нині існує в цілому світі. Це конфлікт між двома міжнародними політиками, двома методами правління і між двома цивілізаціями. У цьому конфлікті, закінчує Дені, важиться нині існування многих країв, а навіть існування демократії в світі, бо іде про це, чи можна звести разом Росію і краї західної цивілізації.

До цього, що пише Дені, можна би ще додати цікаву заввагу, яку зробив у звязку з Мировою Конференцією в Парижі сенатор Артур Г. Ванденберг, що добре обізнаний з проблемами цеї конференції. Отже для нього Мирова Конференція в Парижі є нічим іншим, а тільки дальшим намаганням „знайти спільний ґрунт між Східним комунізмом і Західною демократією". Різниці, які виринули в Парижі, каже сенатор, не є нічим новим. Вони виринали теж і в Сан Франсіско і деінде, а тільки закривались, але в Парижі вибухли прилюдно. З цього приводу „вдарено тепер на алярм", але ці, що втаємничені в ці справи, каже сенатор Ванденберг, жиють „в стані постійного алярму".

З письм наших дівчат за морем

До цього невеликого числа наших дівчат, що пішли вчасі війни до праці в американському уряді, а по війні дістались до Европи і там мали нагоду стрінутись з українськими скитальцями й їм в дечому помагали, належить п-нна Ганя Дудяк, якої листи ми вже містили. Тим разом прислала вона до рідні два листи. Один по англійськи з описом подорожі до Швайцарії й Італії, зокрема до Риму, де була в Ватикані й оглядала мистецькі цінности, дістала благословення від Папи, а теж від еп. І. Бучка. В другому листі, писаному вже по українськи, подає вона опис другої подорожі, до славного відпустового міста Люрду в Франції. Думаємо, що це буде інтересне для молоді, бо це описує тут роджена і вихована молода наша дівчина, що працює тепер в американській зоні Німеччини.

* * *

Мариня і я щойно вернули з офісу. Джін Волошин просив мене прийти, бо прийшло кілька українців, що хотіли зі мною поговорити про різні справи. Та треба би забагато про це тепер писати, тому розкажу, як приїду. Д-р Ґалан є тепер у Римі й має тут бути цього тижня. Не знати, чи вступить до нас. Тепер опишу трошки наші вакації, подорож до Люрду. Дуже ми помучились, бо то дуже далеко, яких тисяча миль в одну сторону, але не жалую цього труду.

Ми виїхали з Франкфурту треном в середу і їхали цілу ніч і цілий день, аж в четвер пополудні приїхали до Парижа. Тут ми взяли зарезервовані місця і пішли до Гренд-готелю ночувати. В пятницю рано поснідали. В Франції дають на снідання тільки чорний хліб, джелі, і каву без цукру, що така чорна як земля, а така моцна, що всі зуби можуть випростуватись, кучері з волосся вийти, вуха повпадати. Зате в готелях і на трені, то дають обід і вечеру ще ліпше як декуди в Америці. Ми їли на трені. Дорога до Люрду дуже добра, край чудовий, фарми і гарні гори, а в Люрді то гори дуже високі й найкращі з усіх.

Місто Люрд дуже переповнене. Повно теж і не-христіян, що торгують. Позакладали склепи і позавалювали річами як на Маршал Стріт у Філядельфії. Зате там, де є церква і Ґрото, то там чисто й прекрасно та тихо, тільки чути, як люди у великих процесіях співають. У Ґрото, де стоїть Мати Божа, і де є престіл, постійно правляться рано Служби Божі, а по обіді різні молебні й т. п. Тисячі й тисячі приходять і відходять з процесіями, і так від рана до вечера. Ідуть тихо, моляться і співають.

Перед вечерою ми пішли трохи на місто і стрінули дві американські монахині. Вони зараз стали з нами говорити. Молодша сестра була колись учителькою о. Хрепти і ще одного нашого священика. Вона виїхала до Ірляндії та Англії, щоби зібрати матеріяли на книжку, яку вона пише про їх основательку „Модер МекКолі", яку хочуть проголосити святою, так як це сталося з Матірю Кабріні. Надійшов айриський священик, що є в Люрді вже 15 років, і зараз забрав нас до своєї парохії, де висповідав нас, бо знає англійську мову, а там всьо по французьки. По вечері ми пішли на процесію, яка відбувається в осьмій годині кожного вечера, як є відпусти. Процесія була на які три милі довга. Церква і велика статуя Матери Божої так були чудово освічені й так усе чудово виглядало, що котились сльози радости, що й описати не можу.

В неділю на Службі Божій, яку відправляв кардинал з Парижа, ми приняли Святе Причастя... По обіді я пішла відбути Страсну Дорогу. Перша стація є близько церкви під горою, а остання на самім верху високої гори. Треба іти камінною дорогою яких півтора милі. Стації дуже великі і далекі одна від другої. Вийшовши на гору, видно далеко, далеко. Ми потім пішли до Ґроти на спільну вервицю і молебен. Всі хорі є на візках... Кардинал благословив кожну хору особу Найсвятішими Тайнами. Хорих, що їх треба було везти на візках, було до 700. Як вони всі сильно молилися! То треба бачити власними очима, щоби зрозуміти, яка мусить бути в них сильна віра. А декотрі такі нещасливі, що тяжко на них глядіти.

Молилася і я до Матінки Божої, як знала, і просила опіки над нами усіми... Але найбільше молитов пожертвувала за ту Велику Справу, яка, як я знаю, що у Вас, Мамо і Тато, як і в нас усіх, є завжди на серцю і є нам навіть дорожча як наше здоровля...".

ЗАКОРДОННІ ПОЇЗДКИ „СОВЄТСЬКОЇ МОЛОДІ".

Совєтська преса з червня повідомляє про виїзд „делеґації совєтської молоді" до Італії та в Мадярщину. Делеґацію в Італію очолює якийсь товариш Красавченко.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 Springfield Avenue,
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ЩАДІТЬ дещо з вашого обезпечення.
Ми уладжуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за $150.00
У випадку смутку в родині кличте:
KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший українській погребовий зарядчик в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
— or —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6762
ELIZABETH, N. J.
225 WEST JERSEY STREET
Phone: EL. 2-3611

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL DIRECTOR & EMBALMER
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
79 Sussex Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-8568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
(cor. E. 155 St.)
707 Prospect Avenue,
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577